

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 8 marca 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.26.2020.HS

Pan
Piotr Podkówka
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminy Dzierżoniów

Wystąpienie pokontrolne

W dniu 16 grudnia 2020 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 8 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów, ul. Piastowska 1, 58-200 Dzierżoniów w zakresie przyznawania i wypłaty zasiłków celowych dla rodzin i osób samotnie gospodarujących poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych noszących znamiona klęski żywiołowej (ulewnych deszczy) na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), mających miejsce w październiku 2020 r. na terenie gminy Wiejskiej Dzierżoniów

Kontrolę przeprowadzono na podstawie Zarządzenia Nr 404 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 grudnia 2020 r.

Jednostką od dnia 24 grudnia 2019 r. kieruje Pan Piotr Podkówka powołany na stanowisko Kierownika Ośrodka na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Dzierżoniów Nr 166/144/19 z dnia 23 grudnia 2019 r.

Pan Piotr Podkówka ponosi odpowiedzialność za realizowane zadanie w okresie objętym kontrolą.

Wójt Gminy Dzierżoniów upoważnił Pana Piotra Podkówkę – Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach

z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy Dzierżoniów (Upoważnienie Nr 257/19 z dnia 24.12.2019 r.).

Podpisany przez Pana w dniu 3 lutego 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane na podstawie udostępnionej w toku kontroli dokumentacji oraz udzielonych wyjaśnień.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów w kontrolowanym zakresie.

Realizacja zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

Na terenie Gminy Wiejskiej Dzierżoniów w dniach 14-16 października 2020 r. wystąpiły zdarzenia noszące znamiona klęski żywiołowej tj. ulewne opady deszczu, w wyniku których poszkodowane zostały 22 osoby z 8 rodzin z miejscowości: Włóki, Mościsko i Tuszyn.

Wójt Gminy Dzierżoniów Zarządzeniem Nr 260/89/20 z dnia 19 października 2020 r. powołał komisję do spraw szacowania szkód powodziowych w gospodarstwach domowych spowodowanych przez intensywne deszcze, które wystąpiły w dniu 14 października 2020 r. w Gminie Dzierżoniów.

Rodziny poszkodowane przez ulewne opady deszczu zostały objęte pomocą finansową w formie zasiłków celowych, przyznawanych na zasadach określonych w art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zasiłki przyznawane były rodzinom lub osobom, które poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, budynkach gospodarczych) i znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji, w której nie mogły zaspokoić niezbędnych potrzeb bytowych w oparciu o posiadane środki własne. W związku z faktem, że straty wystąpiły w wyniku zdarzenia losowego – zgodnie z art. 40 ust. 3 cyt. ustawy zasiłki przyznawane były niezależnie od dochodu i nie podlegały zwrotowi.

Zasiłki przyznawane były osobom/rodzinom na zaspokojenie bieżących potrzeb i usunięcie szkód powstałych w wyniku intensywnych opadów deszczu.

W 2020 r. - 8 rodzin otrzymało pomoc do 6.000 zł w łącznej kwocie 47.000 zł.

W jednym przypadku Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów wydał decyzję odmowną z uwagi na fakt, iż Strona miesiąc po wystąpieniu zdarzenia o charakterze klęski żywiołowej złożyła wniosek i samodzielnie przeprowadziła remont wykorzystując

własne zasoby i możliwości. Od treści wydanej decyzji Strona nie wniosła odwołania do organu II instancji.

Wnioskiem z dnia 19.10.2020 r. Gmina Wiejska Dzierżoniów wystąpiła do Wojewody Dolnośląskiego o zwiększenie dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej o kwotę 42.000 zł na wypłatę zasiłków celowych do 6.000 zł dla 7 rodzin. W dniu 29.10.2020 r. dotacja została przekazana do Gminy, a następnie w dniu 2.11.2020 r. na konto Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasiłki celowe w dniu 9.11.2020 r. zostały przekazane przelewem na rachunki bankowe odbiorców.

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów reprezentowany przez Kierownika OPS Gminy Dzierżoniów przy kontrasygnacie Głównej Księgowej w dniu 16.10.2020 r. zawarł umowę z Panią Moniką Niedośpiał prowadzącą działalność pod nazwą MT NIERUCHOMOŚCI w Grodziszczu dotyczącą wykonania wyceny szkód w budynkach mieszkalnych. Umowa została zawarta na okres od dnia jej podpisania do dnia 31.12.2020 r.

Wnioskiem z dnia 12 listopada 2020 r. Gmina Dzierżoniów wystąpiła do Wojewody Dolnośląskiego o zwiększenie dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej w kwocie 52.600 zł na wypłatę zasiłku celowego do 6 000 zł w wysokości 5.000 zł dla 1 rodziny i zasiłków celowych dla 7 rodzin do 20.000 zł w kwocie 47.600 zł. Przedmiotowy wniosek dotyczący wypłaty zasiłków celowych do 20.000 zł został odrzucony przez MSWiA, o czym Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów został poinformowany pismem z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Nr ZP-ZS.3122.308.2020.AJ z dnia 20.11.2020 r. Z treści przekazanego pisma wynika, że w przypadku oszacowania strat poniżej 5% nie mają zastosowania *„Zasady udzielania ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych”* z dnia 25 maja 2018 r., natomiast mają zastosowanie *„Zasady udzielania ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej”* zatwierdzone przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu

24 czerwca 2016 r. (pismo znak: DOLIZK-IV-775-1/2016 stanowiące o zasiłkach w wysokości 6.000 zł.

W związku z negatywnym rozpatrzeniem wniosku o uzyskanie środków finansowych na wypłatę zasiłków celowych do 20.000 zł Kierownik OPS mając na względzie sytuację rodzin i występujące uszkodzenia w budynkach mieszkalnych podjął działania związane ze zmianą decyzji przyznających pomoc do 6.000 zł w zakresie zmiany wysokości przyznanej pomocy, zwiększając kwotę wypłaty zasiłków do 6.000 zł.

Dokumentacja sprawdzonych spraw dotyczących przyznania pomocy dla osób poszkodowanych w wyniku ulewnych deszczy została zebrana i jest przechowywana w teczkach, oddzielnie dla każdej rodziny. Powyższa pomoc udzielana była na wniosek osoby uprawnionej. Na składanych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu.

Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową ustalano prawidłowo w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony terminowo, na właściwym druku wywiadu tj. Części VII dotyczącej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego oraz dokumentów określonych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, z wyjątkiem dokumentów potwierdzających sytuację dochodową. W aktach spraw znajdowały się kserokopie aktów notarialnych, odpisy z ksiąg wieczystych, protokoły z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie domowym spowodowanych ulewnymi deszczami, dokumentacja fotograficzna oraz kosztorysy określające wartości szkód w budynkach mieszkalnych sporządzone przez rzeczoznawcę w związku z wystąpieniem podtopień w dniu 14.10.2020 r.

Decyzje przyznające powyższe świadczenia wydawane były terminowo, tj. nie później niż w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku. W sposób właściwy określały elementy wyszczególnione w art. 107 § 1 k.p.a., tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, uzasadnienie prawne, podstawę prawną, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydawania decyzji. W rozstrzygnięciu decyzji administracyjnych wskazywano, kto jest odbiorcą świadczenia oraz wysokość przyznanej pomocy, nie wskazując rodzaju przyznanej pomocy. Wszystkim decyzjom administracyjnym przyznającym pomoc dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku ulewnych deszczy

nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności. Sposób doręczania decyzji był zgodny z art. 39 i art. 46 k.p.a.

W sprawdzonych sprawach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wydawanych decyzjach administracyjnych nie wskazywano rodzaju przyznanej pomocy tj. przyznania zasiłku do 6.000 zł.

Wniosek o przyznanie pomocy w formie zasiłku celowego, o którym mowa w art. 39 ust. 1 i 2 oraz w art. 40 ust. 2 i 3 ustawy podlega rozpoznaniu w trybie przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz w oparciu o stosowane odpowiednio (na podstawie art. 14 tej ustawy) przepisy k.p.a. Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 5 organ rozpatrując wniosek o przyznanie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku klęski żywiołowej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego, winien wskazać w osnowie decyzji, który rodzaj zasiłku (do 6.000 zł) jest przedmiotem rozstrzygnięcia, z uwzględnieniem faktycznie przyznanej kwoty.

2. W dokumentacji wszystkich skontrolowanych spraw brakowało dokumentów potwierdzających sytuację dochodową osób i rodzin, którym przyznano zasiłki celowe.

Sytuację osobistą, rodzinną i majątkową stron należy ustalać na podstawie dokumentów wskazanych w art. 107 ust. 5b pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

3. W prowadzonych postępowaniach administracyjnych dotyczących zmiany wysokości zasiłków celowych do 6.000 zł w wydawanych decyzjach administracyjnych w podstawie prawnej nie wskazywano art. 155 lub art. 163 kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 155 i 163 kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji publicznej w przypadku wystąpienia zmian w sposobie realizacji decyzji zobowiązany jest dokonywać zmian poprzez wydanie decyzji zmieniającej (za zgodą lub bez – w sytuacjach określonych ustawą o pomocy społecznej).

Ponadto w skierowanym wniosku do DUW o przyznanie dotacji na wypłatę zasiłków celowych do 20.000 zł dla osób poszkodowanych w rubryce określającej procentowy udział zniszczeń/uszkodzeń wskazano wartość poniżej 5%.

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Gmina zobowiązana jest ich przestrzegać przy ocenie poniesionych, w wyniku klęski żywiołowej (lub zdarzenia o takim charakterze), strat i określaniu kwoty niezbędnej pomocy. Realizacja przedmiotowego zadania zleconego z zakresu administracji rządowej

i dokonywane wypłaty ww. środków finansowych niezgodnie z wytycznymi, skutkują wykorzystaniem środków publicznych niezgodnie z przeznaczeniem.

Prawo do zasiłków celowych ustalane jest na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Kwota zasiłków, jaka może być udzielona ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych określona została w Zasadach udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin i osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych. Procentowy udział zniszczenia/uszkodzenia budynku gospodarczego oraz budynku mieszkalnego/lokalu mieszkalnego, a także kwotę pomocy przewidzianą ze środków ww. rezerwy określają odpowiednio, załącznik nr 1 oraz załącznik nr 2 do ww. Zasad. W świetle powyższego przedmiotowe Zasady mają zastosowanie w przypadku oszacowania strat w budynku gospodarczym albo budynku mieszkalnym/lokalu mieszkalnym określonych na co najmniej 5% strat. W przypadku mniejszych strat odpowiednie znajdą zastosowanie Zasady Nr DOLIKZK-IV-775-1/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r. dotyczące udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowej, stanowiące o zasiłkach w wysokości 6.000 zł.

Mając na uwadze powyższe ubieganie się o środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa na wypłatę zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej winno uwzględniać Zasady wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) brak wskazania w decyzjach administracyjnych rodzaju przyznanej pomocy tj. przyznania zasiłku do 6.000 zł,
- b) brak dokumentowania dochodu rodziny przed wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie dotyczącej przyznania i wypłacenia zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową.
- c) błędna podstawa prawna w decyzjach zmieniających dotyczących przyznania pomocy dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych noszących znamiona klęski

żywiłowej (ulewnych deszczy) dotycząca braku wskazania art. 155 lub 163 kpa.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieścisłości i możliwości różnej interpretacji. Rozstrzygnięcie winno wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. W przypadku decyzji przyznających pomoc dla osób poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych wskazywać każdorazowo rodzaj przyznanej pomocy zgodnie z wnioskiem strony.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Sytuację osobistą, rodzinną dochodową i majątkową osób ubiegających się o pomoc ustalać na podstawie dokumentów wskazanych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, a w przypadku, gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymieniony w ust. 5b ustawy, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b i 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny. W podstawie prawnej decyzji przywoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstawy jej wydania, z powołaniem aktualnego źródła publikacji.

Podstawa prawna: art. 39 ust. 1 i 2, art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), art. 107 § 1, art. 155 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Dzierżoniów
- 2.a/a